

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№3

2025-YIL APREL. NAVBATDAN TASHQARI SON

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 441 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-aprelda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

- Salimov Okil Umrzokovich**, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhmatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 28-fevraldagi 333/5-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

ПРИНЦИПЫ ПЕРЕХОДА УЗБЕКИСТАНА К ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ, СУЩЕСТВУЮЩИЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ	12
Набиев Дилмурод Хамидуллаевич	
YaShIL TEXNOLOGIYALAR VA RAQAMLASH TIRISH TA'SIRIDA MEHNAT BOZORINING TRANSFORMASIYASI	19
Abduraxmanov Kalandar Xo'jaevich	
РОЛЬ ТВОРЧЕСКОГО ТРУДА В ПОВЫШЕНИИ ЕГО ЭФФЕКТИВНОСТИ	26
Гулямов Саидахор Саидахмедович, Икрамов Мурат Акрамович, Очилов Акрам Одилович	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASH MAQSADIDA "YASHIL IQTISODIYOT"GA O'TISH ZARURATI	33
O.X. Hamidov, D.Sh. Yavmutov	
ESG-ИНСТРУМЕНТАРИЙ КАК ФАКТОР УСИЛЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ	38
Татьяна Юрьевна Анопоченко, Сергей Вадимович Ревунов, Роман Вадимович Ревунов	
TRANSITION OF RUSSIAN REGIONS TO A CLOSED-LOOP ECONOMY	49
Nikonov Sergey Mikhailovich, Ochilov Akram Odilovich, Filipenko Alexander Alexandrovich	
"YASHIL" IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA TUZILISHI	53
Navruz-Zoda Baxtiyor Negmatovich	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА КАК ДРАЙВЕР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ РЫНКА ТРУДА И МОДЕРНИЗАЦИИ РАБОЧИХ МЕСТ В УЗБЕКИСТАНЕ	59
Зокирова Нодира Каландаровна	
KREATIV IQTISODIYOT VA UNING INDUSTRIYA TURLARINING NAZARIY MASALALARI	64
Mamayunus Pardaev, Obid Pardaev, Akram Ochilov	
EKOLOGIK OMILLARNI HISOBGA OLGAN HOLDA BARQAROR IQTISODIY O'SISHDA ERISHISH	73
Saidov Muhammadali Hakimovich, Ochilov Akram Odilovich, Esanbekov Diyorbek Mirzabek o'g'li	
INNOVASION TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA MEVA-SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARI KOOPERASIYASINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	81
Raxmatulla Ergashev	
KARTOSHKKA MOSLANUVCHAN NAVLARI TURLI EKISH MUDDATLARI VA MULCHALASHLARDA HOSILDORLIGI HAMDA IQTISODIY SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI	86
Ostonaqulov Toshtemir Eshimovich, Toshpulatova Surayyo Tulqin qizi, Ismayilov Alisher Isroilovich	
YASHIL IQTISODIYOT – INNOVATSION RIVOJLANISHNING KALITI	90
Mirzayev Kulmamat Djanakovich, Usmonov Murodjon Dusmurot o'g'li	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ «ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ» В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	93
Сайёра Насимовна Хамраева	
SABZAVOT (SHIRIN) MAKKAJO'XORI AJRATILGAN MOSLANUVCHAN NAV-DURAGAYLARINI ASOSIY VA TAKRORIY EKINLAR SIFATIDA TURLI MUDDATLARDA YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	97
Ostonaqulov Toshtemir Eshimovich, Nurillaev Ilhom Xolbek o'g'li, Jabborov Botir Shukurovich	
ZAMONAVIY BOZOR MUNOSABATLARIDA SAVDONI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY VA USLUBIY JIHATLARI	101
Ivatov Irisbek	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	105
Yadgarov Akram Akbarovich, Abdiyeva Flora Botir qizi	
GREEN ECONOMY: GLOBAL PERSPECTIVE AND UZBEKISTAN'S PATH	110
Dilmurod Mirza-Akhmedovich Rasulev, Dildorakhon Ulugbek kizi Shomuradova	
OLIY TA'LIM XIZMATLARINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TARG'IB QILISH BO'YICHA XORIJ TAJRIBASI	113
Musayev Bekjon Shukurillayevich	

TURIZM INDUSTRIYASINI BARQAROR STRATEGIK RIVOJLANTIRISHDA QO'LLANILADIGAN USULLAR TAHLILI	116
Turdibekov Xasan Ibragimovich	
ЗЕЛЁНОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ И ФАКТОРЫ ЕГО РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	120
Орипов Ильхом Абдуллаевич	
Перспективы развития цифровой трансформации в Республике Узбекистан	128
Мусабеков Джорабек Хакимджанович, Воронин Сергей Александрович	
YASHIL IQTISODIYOT – BARQAROR RIVOJLANISHNING MUHIM OMILI SIFATIDA.....	133
G.Erkayeva	
Barqaror ish o'rinlarini yaratishda yashil iqtisodiyotning o'rni	138
Qo'chqorov G'aybulla Fayzullayevich, Qo'ziyeva Shaxnoza Bozor qizi	
ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ	141
Фазлитдин Бахадирович Аминов	
RESPUBLIKADA EKOLOGIK TOZA MAHSULOT YETISHTIRISH ASOSIDA ELEKTRON SAVDONI RIVOJLANTIRISH.....	145
Q. J. Mirzayev, F. F. Ulug'murodov	
Qoraqalpog'istonda sanoatni restruktizatsiyalash va yashil iqtisodiyotni rivojlantirish: muammolar, istiqbollar va statistik tahlillar	150
Abipova Gulmira Salavatdinovna	
CHORVACHILIK XO'JALIKLARINI RIVOJLANTIRISHDA AGLOMERATSIYANING AHAMIYATI.....	153
Xusainov Oybek Jabborovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA STRATEGIYASINING KOMPANIYA UCHUN AHAMIYATI.....	156
Ergashev Toxir Kurbanovich, Toxirova Nigora Zokirjon qizi	
CHORVACHILIK KLASSTERLARI VA AGLOMERATSION RIVOJLANISH: O'ZARO TA'SIR VA SYNERGIYALAR	161
Xusainov Oybek Jabborovich 161	
HUDUDLARNING INNOVATSIYON SALOHİYATINI VAHOLASH	165
J.A. Ismatullayev, A. Do'lanov	
СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	171
Нафасов Тохиржон, Г. П. Эркаева	
Mamlakatimizda ishsizlikni kamaytirishga qaratilgan islohotlar.....	174
Djurayev Olimjon Narkulovich	
USE OF THE ADVANCED EXPERIENCE OF FOREIGN COUNTRIES OF FARMING AND HOUSEHOLDS....	178
Ochilova Nargiza Akramovna	
SHAHAR AGLOMERATSIYALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	181
Xidayatova Nigora Shorakibovna	
IQTISODIY O'SISHDA MEHNAT MIGRATSIYASINING AHAMIYATI.....	184
Djurayev Olimjon Narkulovich, Saidakbarov Jamshid Ne'matullo o'g'li	
TURIZMNIDA RIVOJLANTIRISHDA TRANSPORT XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISH	189
Qosimov Jahongir	
РЫНОК ГОСТИНИЧНЫХ УСЛУГ В ТУРИЗМЕ В УСЛОВИЯХ ДИВЕРСИФИКАЦИИ И ДЕМОКРАТИЗАЦИИ ГОСТИНИЧНОЙ ИНДУСТРИИ.....	192
Ташмаматов Садирдин Нажмиддинович	
O'zbekistonda turizm sohasida faoliyat yuritayotgan kadrlar malakasini oshirishda dual ta'limdan foydalanishni boshqarish.....	196
Ochilov Akram Odilovich, Xamidova Mo'tabarxon Abdumalik qizi	
МАКТАБГАЧА ТА'ЛИМ TASHKILOTLARIDA AUTSORSING XIZMATLARIDAN FOYDALANISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	201
Nasiba Ergasheva	
KORXONALARDA XODIMLARNI BOSHQARISHNING ASOSIY TAMOYILLARI	207
Djurayev Olimjon Narkulovich, Nurullayeva Vazira O'ktamovna	
ЗЕЛЁНЫЕ ИНВЕСТИЦИИ: ПЕРСПЕКТИВЫ И РИСКИ	211
Номазов Бахром Бобомурадович	

ИНТЕГРАЦИЯ ПРИНЦИПОВ ESG В ФИНАНСОВУЮ СФЕРУ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	215
Алимова Азиза Шерзатовна	
THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND DIGITAL TECHNOLOGIES ON MANAGEMENT	219
Ergashev Tokhir Kurbanovich, Tohirova Nigora Zokirjon kizi	
O‘ZBEKISTONNING “YASHIL IQTISODIYOT STRATEGIYASI”NI AMALGA OSHIRISHNING ZARURIYATI VA ISTIQBOLLARI	224
Ergasheva Nazira Muratovna, Soyibov Mirjon Bekjonovich	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ УСЛУГ СОЦИАЛЬНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ, ВЛИЯЮЩИХ НА ПОВЫШЕНИЕ УРОВНЯ И КАЧЕСТВА ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ	227
Алимова Муниса Юлчиевна	
РАЦИОНАЛЬНОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ОБУВНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ЕЁ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЗНАЧИМОСТИ.....	232
Расулов Нозимжон Набиджонович	
AGLOMERATSIYA VA IQTISODIY O‘SISH: SABAB–OQIBAT ALOQASI (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA)	236
Xidoyatova Nigora Shorakibovna	
KORXONALARNING SOLIQ IDORALARIDA HISOBGA OLINISHIDAN HOSIL BO‘LGAN ORTIQCHA TO‘LOVLARINI VOJXONA TO‘LOVLARIDA HISOBGA OLISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	239
Boykabilov Bahodir Mustafaevich	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLARGA INVESTITSIYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISHNING AHAMIYATI	242
Egamberdiyeva Salima Rayimovna, Bozorov Yashnarbek Xayrulla o‘g‘li	
ORGANIK QISHLOQ XO‘JALIGIDA “IXTISOSLASHTIRILGAN AGROKOOPERATIV” TASHKIL ETISH ORQALI TA‘MINOT ZANJIRI BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH.....	248
Amirqulov Shuxrat Olimovich	
MAMLAKATIMIZDA OLIY TA‘LIM MUASSASALARINING MOLIYAVIY RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISHI UCHUN ZAMONAVIY HUQUQIY ASOSLARI.....	254
Xayriddinov Shuxrat Botirovich	
TURIZMNING MADANIY-TARIXIY RESURSLARI: ASOSIY TUSHUNCHALAR VA TAMOYILLAR	258
Ruzmanov Dilshod Usmanovich	
BARQAROR TURIZM DESTINATSIYALARINING SIG‘IMINI BAHOLASH METODIKASI.....	262
Ibroximov Nodirbek Xasanovich	
ВОЗОБНОВЛЯЕМЫЕ ИСТОЧНИКИ ЭНЕРГИИ КАК ОСНОВА ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ В УЗБЕКИСТАНЕ	266
Хусаинов Равшан Рахимович	
ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ МАРКЕТИНГ И ПОВЕДЕНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ.....	272
Раимова Муборак Джураевна	
“YASHIL IQTISODIYOT”NING ASOSIY XUSUSIYATLARI	276
Djumayev Asqar Xaydarovich	
RAQAMLI MARKETINGNING ISTE‘MOLCHI XULQ-ATVORIGA TA’SIRI.....	281
Raimova Muborak Jurayevna, Dilmurodov O‘tkir	
HUDUDNING IJTIMOIY-IQTISODIY SALOHİYATINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI	287
SH.A. Buriyev	
SAVDO XIZMATLARINING ASOSIY FAOLIYAT KO‘RSATKICHLARI TIZIMINI BAHOLASH.....	291
Muxamedova Aziza Ravshanovna	
YASHIL IQTISODIYOT VA GLOBAL IQLIM O‘ZGARISHI: YASHIL IQTISODIYOTNING IQLIM O‘ZGARISHINI YENGISHDAGI O‘RNI VA GLOBAL HAMKORLIK.....	295
Usmonov Murodjon Xolmurod o‘g‘li, Ulug‘bek Eshmaxmatov	
КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ МЕХАНИЗМА НАЛОГОВОГО АДМИНИСТРИРОВАНИЯ НА ПРИМЕРЕ УЗБЕКИСТАНА.....	299
Абдулов Дамир Рустамович	
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA YASHIL IQTISODIYOTGA O‘TISH ISTIQBOLLARI	305
Yuldashev Shamsiddin Qiyamiddinovich, Boliyeva Baxora Farxodovna	

ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА: КОНЦЕПЦИИ, ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ.....	308
Туляганова Шахноза Самукджановна	
O‘TA ERTAGI TARVUZNING HIMOYALANGAN JOYLAR UCHUN MOSLANUVCHAN NAV VA DURAGAYLARINI AJRATISH, ULARNI TURLI O‘G‘IT ME‘YORLARIDA HOSILDORLIGI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	311
Ostonaqulov Toshtemir Eshimovich, Amirov Xamidulla Suyunovich, Umirova Durdona Muqum qizi	
ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПЛОДООВОЩНОЙ ОТРАСЛИ В УЗБЕКИСТАНЕ	315
Уралов Элшод, Вельм М.В.	
DEVELOPMENT STRATEGY AS A MODEL OF PROGRESS IN HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN.....	320
Abdiev Alimardon	
ОСОБЕННОСТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ СЕКТОРА ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ И РАЗВИТИЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦИАЛА.....	322
Мухаммадбобур Салимов	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK FAOLIYATI RIVOJLANISHIGA TA‘SIR ETUVCHI OMILLAR.....	326
Suyunov Jabbor Mahmudovich	
“SALOHIYAT” TUSHUNCHASINING MAZMUNI VA IQTISODIY-IJTIMOY MOHIYATI.....	331
Zoirov G‘olibjon Toshtemir o‘g‘li	
DAVLAT BOSHQARUVIDA SUN‘IY INTELLEKTDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI	334
Salimov Muhammadbobur Qodir o‘g‘li	
O‘QUV JARAYONLARINI TASHKIL ETISH VA BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	337
Tilakov Sherzod	
TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING XALQARO TAMOYILLARI ASOSIDA BOSHQARUV SIFATINI OSHIRISHDA YASHIL IQTISODIYOTNING AHAMIYATI.....	340
Sattarov Umirzoq, Ro‘ziev Zafar Ikromovich	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O‘ZBEKISTONDA SANOAT XOM ASHYOLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH TENDENSIYALARI.....	343
Xazratov Sarvar Ibragimovich	
YURTIMIZDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA KADRLAR TAYYORLASHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI	348
G‘aniyev Shaxzod Shuhrat o‘g‘li, O‘rinov Diyorbek Xolmo‘min o‘g‘li	
QASHQADARYO VILOYATI O‘QUV MARKAZLARI VA KURSLARINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	353
Tilakov Sherzod Akbarovich	
SANOAT KORXONALARIDA MAHSULOT ISHLAB CHIQRISH VA SOTISH SIFATI HAMDA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA XODIMLARNI BOSHQARISH YO‘NALISHLARI.....	357
Ochilov Akram Odilovich, Ziyodullayeva Marjona Alisher qizi	
OMMAVIY TADBIRLAR YORDAMIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISH: O‘ZBEKISTON VA XALQARO TAJRIBA.....	360
Ibragimov Sardorbek Xusanovich	
Анализ цифровой трансформации и её влияния на привлечение инвестиций в регионы Узбекистана.....	365
Рахмонова Дурдона Хасан кизи	
Korxonalar moliyaviy salohiyatini baholashning statistik tahlili.....	370
M.O. Musurmonova	
DIRECTIONS FOR IMPROVING THE FINANCIAL MANAGEMENT SYSTEM OF THE BANKING SYSTEM OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	377
Kadirov Lutfulla Khalimovich	
PROBLEMS OF EMPLOYMENT IN THE LABOR MARKET OF UZBEKISTAN AND STRATEGIC DIRECTIONS FOR THEIR SOLUTION	381
Sharopov Temirmalik Rustam o‘g‘li	

“YASHIL” IQTISODIYOT TAMOIYILLARI ORQALI QASHQADARYO VILOYATI SANOAT KOMPLEKSINI TAKOMILLASHTIRISH	385
U.Shukurov	
Foreign experiences in attracting investments in service industries	390
Hazratkulov Shahboz Boboqul oqli	
YASHIL IQTISODIYOTDA TA'LIMNING ROLI	394
Babayeva Lola Ibragimovna	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHI UCHUN DAVLAT TOMONIDAN YARATILAYOTGAN IMKONIYATLAR.....	398
Xudoyorov Azizbek Avaz o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA TA'LIM SIFATINI YAXSHILASHNING XORIY Tajribasi.....	404
Safarov Sh. S.	
IJTIMOIIY MENEJMENTDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA: XALQARO Tajriba va ularni O'ZBEKISTON SHAROITIDA JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	408
G'aniyev Shaxzod Shuhrat o'g'li, Davronova Farangiz	
«Государственный финансовый контроль: Казначейский контроль в бюджетном процессе и перспективы его развития».....	415
Файзуллаева Зилола Равшановна, Д.Х. Пулатов	
YANGI O'ZBEKISTONDA YASHIL RAQAMLI IQTISODIYOTGA O'TISHNING ASOSIY JIHATLARI.....	421
Urozoza Shaxlo Hasan qizi, Hazratqulov Shahboz Boboqul o'g'li	
OLIY TA'LIM SIFATINI OSHIRISH MASALALARI: XALQARO Tajriba va ularni O'ZBEKISTON SHAROITIDA JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	427
Safarov Shoxrux Sattor o'g'li	
PROSPECTS FOR IMPROVING THE EFFICIENCY OF HUMAN RESOURCES IN UZBEKISTAN	431
Alimardonova Gulfizoda Alimardon kizi	
QISHLOQ XO'JALIGIDA KAPITAL QO'YILMALAR HISOBINI TO'G'RI TASHKIL ETISHNING AHAMIYATI	434
Egamberdiyeva Salima Rayimovna	

OLIV TA'LIM SIFATINI OSHIRISH MASALALARI: XALQARO TAJRIBA VA ULARNI O'ZBEKISTON SHAROITIDA JORIY ETISH ISTIQBOLLARI

Safarov Shoxrux Sattor o'g'li

Qarshi davlat universiteti tayanch doktranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada oliy ta'lim sifatini oshirish masalalari xalqaro tajriba asosida o'rganilgan va O'zbekiston sharoitida ularni joriy etish istiqbollari ko'rib chiqilgan. Zamonaviy dunyo talablari orqali oliy ta'lim muassasalarining faoliyatini takomillashtirish va ta'lim sifatini baholashning xalqaro standartlari (QS World University Rankings, THE va boshqalar) tahlil qilingan. Maqolada xalqaro tajribalar, jumladan AQSh, Yevropa va Sharqiy Osiyo mamlakatlari tajribalari, O'zbekiston oliy ta'lim tizimiga moslashtirish imkoniyatlari bilan solishtirilgan. Bundan tashqari, raqamli texnologiyalar, innovatsion pedagogik metodlar va kadrlar tayyorlashdagi zamonaviy yondashuvlar keng qamrovda muhokama qilingan. Maqola natijasida O'zbekiston sharoitida oliy ta'limni rivojlantirishga oid amaliy tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: oliy ta'lim sifati, xalqaro tajriba, ta'lim standartlari, raqamli texnologiyalar, innovatsion pedagogika, ta'lim monitoringi, kadrlar tayyorlash.

Abstract: This article explores the issues of enhancing the quality of higher education based on international experience and examines the prospects of implementing such practices in the context of Uzbekistan. The analysis focuses on the international standards for assessing education quality and improving the performance of higher education institutions in line with global demands (QS World University Rankings, THE, etc.). The article compares global practices, including those from the United States, Europe, and East Asian countries, with the possibilities of adapting them to Uzbekistan's higher education system. Furthermore, the study discusses the role of digital technologies, innovative pedagogical methods, and modern approaches to human resource development. The article concludes with practical recommendations for the advancement of higher education in Uzbekistan.

Key words: quality of higher education, international experience, educational standards, digital technologies, innovative pedagogy, education monitoring, human resource development.

Аннотация: В данной статье изучаются вопросы повышения качества высшего образования на основе международного опыта, а также рассматриваются перспективы внедрения этого опыта в условиях Узбекистана. Проанализированы международные стандарты оценки качества образования и совершенствования деятельности высших учебных заведений в контексте современных мировых требований (QS World University Rankings, THE и другие). В статье сопоставлены международные практики, в том числе опыт США, Европы и стран Восточной Азии, с возможностями их адаптации к системе высшего образования Узбекистана. Кроме того, широко обсуждаются вопросы применения цифровых технологий, инновационных педагогических методов и современных подходов в подготовке кадров. В заключение статьи представлены практические рекомендации по развитию высшего образования в Узбекистане.

Ключевые слова: качество высшего образования, международный опыт, образовательные стандарты, цифровые технологии, инновационная педагогика, мониторинг образования, подготовка кадров.

KIRISH

Bugungi kunda texnologik yutuqlar va raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi sharoitida ta'lim tizimining zamon talablariga mos tarzda yangilanishi muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, O'zbekistonda oliy ta'lim muassasalarida professor-o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini oshirish va ilg'or ta'lim tendensiyalarini tatbiq etish dolzarb vazifalardan biriga aylanmoqda. Raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga chuqur integratsiya qilish orqali talabalarning bilim olishdagi faolligi, motivatsiyasi va fanlarni o'zlashtirish darajasi sezilarli darajada yaxshilanadi. Pandemiya davrida keng joriy etilgan masofaviy ta'lim tajribasi, oliy ta'limda raqamli vositalardan foydalanish ehtiyojini ochiq-oydin namoyon qildi. Pedagoglarning raqamli savodxonligi oshgani sari ta'lim jarayoni innovatsion yondashuvlar bilan boyib boradi, talabalarga esa zamonaviy texnologiyalar asosida interaktiv o'quv muhiti yaratiladi.

MAVZUNING DOLZARBLIGI

O'zbekiston Respublikasining "2030-yilgacha rivojlanish strategiyasi" hamda boshqa dasturlarda oliy ta'lim sohasini raqamlashtirish, o'qituvchilarning zamonaviy pedagogik uslublar bilan ishlashini ta'minlash masalalari ustuvor yo'nalish sifatida belgilangan¹. Xalqaro tajribadan o'rin olgan Yevropa Ittifoqining DigCompEdu modeli va AQShda qo'llanilayotgan ISTE Standards for Educators standartlari, oliy ta'lim pedagogik tarkibining raqamli ko'nikmalarini baholash va rivojlantirishda samarali mezonlar sifatida xizmat qilmoqda. Shu sababli, O'zbekiston oliy ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, uning sifat ko'rsatkichlarini xalqaro mezonlarga yaqinlashtirish uchun pedagogik kadrlarni raqamli davrga tayyorlash strategik ahamiyatga ega. Ushbu maqolada aynan O'zbekiston sharoitida oliy ta'lim sohasida raqamli kompetensiyalarni rivojlantirish va zamonaviy ta'lim tendensiyalarini joriy etish bo'yicha masalalar atroflicha o'rganilgan. 2024-yil 15-iyul kuni o'tkazilgan davlat oliy ta'lim muassasalariga qabul jarayonlari, oliy ta'lim tizimida sifatni oshirish va xalqaro o'quv dasturlarini tatbiq etishga oid hisobotiga oid yig'ilishda davlatimiz rahbari Prezident Shavkat Mirziyoyev tarmoq, korxonalar va oliy ta'lim muassasasi uzviyligini mustahkamlash, o'z sohasida ilg'or, raqobatdosh mutaxassislar tayyorlash zarurligini ta'kidlagan edilar².

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda ijtimoiy menejment sohasida raqamli transformatsiyaning ahamiyatini aniqlash, uning nazariy asoslarini o'rganish hamda O'zbekiston sharoitida joriy etish istiqbollari tahlil qilish maqsadida bir qator ilmiy metodlardan foydalanilgan. Avvalo, tahliliy-metodik yondashuv orqali raqamli transformatsiya tushunchasining mohiyati, uning ijtimoiy boshqaruv tizimiga ko'rsatadigan ta'siri, shuningdek, ilg'or xorijiy tajribalar asosida uning rivojlanish tendensiyalari chuqur o'rganilgan. Bundan tashqari, taqqoslash usuli orqali O'zbekiston va rivojlangan davlatlardagi raqamli menejment amaliyotlari qiyosiy tahlil qilinib, ushbu tajribalarning milliy tizimga moslashtirish imkoniyatlari tahlil etilgan. Normativ-huquqiy tahlil esa O'zbekiston Respublikasining amaldagi qonun hujjatlari, Prezident farmonlari hamda davlat dasturlarida raqamli transformatsiyaga oid normativ bazani o'rganish imkonini bergan. Shuningdek, statistik tahlil usuli asosida mamlakatda raqamli texnologiyalarni ijtimoiy boshqaruv sohasida qo'llashga oid amaliy ko'rsatkichlar, mavjud infratuzilma, texnologik salohiyat va ularning ijtimoiy menejment samaradorligiga ta'siri tahlil qilinadi. Ekspert baholash usuli orqali esa ilmiy maqolalar, xalqaro tashkilotlarning hisobotlari hamda sohaga oid mutaxassislarning fikr-mulohazalari asosida mavjud holatga baho berilib, ilmiy xulosalar ishlab chiqiladi. Yuqorida keltirilgan metodologik yondashuvlar asosida ijtimoiy menejmentda raqamli transformatsiyani samarali rivojlantirish, xalqaro tajribalarni milliy sharoitga mos holda joriy etish va bu yo'nalishda amaliy taklif hamda tavsiyalarni ishlab chiqish tadqiqotning asosiy natijalaridan biri sifatida shakllantirilgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Oliy ta'lim sifatini kelgusida rivojlantirishda "O'zbekiston – 2030" strategiyasi hamda "2022–2026-yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi" asosida belgilangan vazifalar muhim ahamiyatga ega. Ushbu hujjatlarda ta'lim sifatini oshirish, pedagog-kadrlarning malakasini xalqaro darajaga olib chiqish va ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish kabi ustuvor yo'nalishlar ajratib ko'rsatilgan. Ta'lim sifatini boshqarish nazariy asoslari va amaliy yondashuvlari, xususan, A.A. Avetisov, N.A. Seleznev va A.I. Subetto kabi olimlarning tadqiqotlari asosida ishlab chiqilgan model va tamoyillar ta'lim muassasalarida sifatni boshqarishning tizimli va integratsiyalashgan xususiyatlarini ko'rsatadi. Bundan tashqari, V.P. Panasyukning ko'p omilli va ko'p qirrali yondashuvi ham ta'lim sifatini oshirishda kompleks va maqsadli ta'sirni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Zamonaviy dunyoda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta'lim sohasida ham tub islohotlarni talab etmoqda. Ayniqsa, O'zbekiston Respublikasida oliy ta'lim tizimini zamonaviylashtirish, uning samaradorligini oshirish va xalqaro raqobatbardoshligini ta'minlash maqsadida raqamli transformatsiyani jadallashtirish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Bu boradagi islohotlar O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 08.10.2019-yildagi "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-sonli Farmoniga binoan amalga oshirilmoqda. Mazkur hujjat O'zbekiston davlat boshqaruv tizimida raqamli texnologiyalarni joriy etish bo'yicha aniq strategik yo'nalishlarni belgilab bergan bo'lib, unda oliy ta'lim muassasalariga tegishli jihatlar qamrab olingan. Jumladan, oliy o'quv yurtlarida axborot

1 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "“Raqamli o'zbekiston – 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi 05.10.2020 yildagi PF-6079-sonli Farmoni. Manba: <https://lex.uz/ru/docs/-5030957>

2 O'zbekiston Respublikasi Prezidenti rasmiy web sayti. Manba: <https://president.uz/oz/lists/view/7403>

tizimlari va elektron boshqaruv mexanizmlarini keng joriy etish, ta'lim jarayonini raqamlashtirish, professor-o'qituvchilar hamda talabalar uchun yagona raqamli platformalarni yaratish vazifalari ilgari surilgan. Raqamli transformatsiya oliy ta'limda nafaqat ta'lim sifatini oshirish, balki boshqaruv, tahlil va rejalashtirish jarayonlarini avtomatlashtirish imkonini ham beradi. Bu esa, o'z navbatida, oliy ta'lim muassasalarining ichki jarayonlarini shaffoflashtirish, byurokratik to'siqlarni kamaytirish va samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi. Mazkur hujjatda ta'kidlanganidek, raqamli texnologiyalar yordamida barcha davlat xizmatlari, shu jumladan, talaba qabulidan tortib diplom berishgacha bo'lgan jarayonlar elektron shaklga o'tkazilishi lozim. Shuningdek, axborot xavfsizligi, ochiq ma'lumotlar platformasi va axborot bazalarini yagona tizimga integratsiyalash kabi muhim jihatlari ham ko'zda tutilgan. Oliy ta'limda ushbu yo'nalishlar zamonaviy ta'limning yangi bosqichini boshlab beradi. Shunday qilib, O'zbekiston oliy ta'lim tizimida raqamli transformatsiyani izchil amalga oshirish nafaqat ta'lim sifati va mazmunini tubdan o'zgartiradi, balki uni xalqaro standartlarga moslashtirish imkonini beradi.

Oliy ta'lim sifatini oshirish va baholash masalasi zamonaviy ta'lim tizimining eng muhim strategik yo'nalishlaridan biridir. O'zbekiston sharoitida oliy ta'lim sifatini oshirish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar, jumladan, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, kadrlar malakasini oshirish va ta'lim jarayonini optimallashtirish kabi chora-tadbirlar, milliy ta'lim tizimining global raqobatbardoshligini ta'minlashga xizmat qiladi. Xalqaro tajribalar, masalan, Buyuk Britaniya, Germaniya va Yaponiya tajribalari, ta'lim sifatini baholash va nazorat qilishning samarali mexanizmlarini yaratishda muhim rol o'ynaydi. Bu mamlakatlarda ta'lim sifatini mustaqil baholash tizimlari, akkreditatsiya jarayonlari va ish beruvchilarning ekspert salohiyatidan foydalanish kabi innovatsion yondashuvlar joriy etilgan. Shuningdek, ta'lim sifatini oshirish uchun ichki monitoring tizimlari va tashqi ekspertiza mezonlari keng qo'llanilmoqda. Olimlarning olib borayotgan ilmiy izlanishlari natijasi o'laroq, oliy ta'lim sifatini oshirish jarayoni faqatgina ichki resurslar va kadrlarga emas, balki xalqaro tajribalarni o'rganish va zamonaviy pedagogik yondashuvlarni joriy etish orqali ham rivojlantirilishi mumkin. Ta'lim sifatini baholash tizimini takomillashtirish, yangi baholash modellari va standartlarini joriy etish orqali ta'lim muassasalarining faoliyatini yanada samarali boshqarish imkoniyati tug'iladi.

2025-yil holatiga ko'ra, O'zbekiston Respublikasida jami 203 ta oliy ta'lim muassasasi faoliyat yuritmoqda. Ushbu OTMLarda 44 676 nafar professor-o'qituvchilar mehnat qilmoqda, talabalarning umumiy soni esa 1 525 026 nafarga yetgan. Oliy ta'lim muassasalari mulkchilik shakli bo'yicha turlicha taqsimlangan: ularning 50,25 foizi davlat, 34,98 foizi nodavlat va 14,78 foizi xorijiy ta'lim muassasalaridir. Bu esa ta'lim tizimida davlat va xususiy sektor o'rtasidagi muvozanat hamda xalqaro hamkorlikning kengayib borayotganini ko'rsatadi. OTMLar tashkiliy tuzilmasiga ko'ra ham bir necha turga bo'linadi. Jumladan, eng katta ulushni universitetlar tashkil etib, ularning soni 110 dan ortiqni tashkil etadi. Institutlar soni 45 atrofida bo'lib, filiallar 35 ga yaqin. Akademiyalar va konservatoriyalar esa nisbatan kam bo'lib, har biri beshtadan kam sonni tashkil qiladi. Ushbu statistik ma'lumotlar O'zbekistonda oliy ta'lim tizimi keng tarmoqlanganini va turli shakllarda rivojlanayotganini tasdiqlaydi. Ta'lim muassasalarining ko'pligi va professor-o'qituvchilar salohiyati mamlakatda raqobatbardosh va zamonaviy bilimlarga ega kadrlar tayyorlashda muhim omil hisoblanadi. Biroq ko'p jihatdan olib qaralsa, ta'lim sifatini birinchi navbatda sifatli bilim berish yoki bilim berayotgan o'qituvchilar salohiyatiga bog'liqdir. 2025-yil holatiga ko'ra, O'zbekiston oliy ta'lim muassasalarida jami 44 676 nafar professor-o'qituvchi faoliyat yuritmoqda. Ulardan 52,44 foizi erkaklar, 47,56 foizi esa ayollarni tashkil etadi. Bu ko'rsatkich ta'lim sohasida gender muvozanatining nisbatan barqaror shakllanayotganini ko'rsatadi. Rahbar xodimlar soni esa jami 3 812 nafarni tashkil etadi. Ularning lavozimlar bo'yicha taqsimotiga qaralganda, 65,77 foizini kafedra mudirlari tashkil qiladi. Shuningdek, 21,85 foizi dekanlar, 12,38 foizi esa prorektorlar hisoblanadi. Professor-o'qituvchilarning ilmiy salohiyatiga to'xtaladigan bo'lsak, jami 44 660 nafar o'qituvchidan 30,63 foizi ilmiy darajaga ega bo'lsa, 69,37 foizi ilmiy darajaga ega emas. Bu holat ilmiy darajali mutaxassislar ulushini oshirish zaruriyatini ko'rsatadi. Shuningdek, bu ko'rsatkich ta'lim sifatini oshirish va ilmiy salohiyatni kuchaytirish yo'lida amalga oshirilayotgan islohotlar uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Shunday qilib, oliy ta'lim sifatini oshirish va uni baholash masalasi faqat ta'lim tizimi ichida emas, balki butun jamiyatning rivojlanishiga ta'sir o'tkazadigan strategik ahamiyatga ega. Mamlakatimizda bu sohadagi islohotlar davom ettirilib, ta'lim sifati va uning natijalari doimiy ravishda kuzatib borilishi lozim. Bu esa kelajakda raqobatbardosh, innovatsion va yetuk avlodni tarbiyalashga olib keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 05.10.2020 yildagi PF-6079-sonli Farmoni. Manba: <https://lex.uz/ru/docs/-5030957>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti rasmiy web sayti. Manba: <https://president.uz/oz/lists/view/7403>

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 08.10.2019-yildagi "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-sonli Farmoni. Manba: <https://lex.uz/ru/docs/-4545884>
4. Oliy ta'lim statistikasi rasmiy sayti. Manba: <https://stat.edu.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. aprel. № 3. navbatdan tashqari son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>